

10. Weert de E. Higher Education in the Netherlands: country report / E. de Weert, P. Boezeroy. – Enschede, 2007. – 75p.
11. Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://maxius.nl/wet-op-het-hoger-onderwijs-en-wetenschappelijk-onderzoek/artikel1.1/>

УДК 378.091:37(71)

Осадчий В.В.

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У США

У статті аналізуються вітчизняні та зарубіжні дослідження, присвячені аспектам застосування інформаційно-комунікаційних технологій під час професійної підготовки майбутніх вчителів у США. Відзначається, що в американській системі професійної підготовки майбутніх учителів відбувається активне формування комп'ютерної грамотності, упровадження мобільного навчання, застосування технологій хмарних обчислень, гео-сервісів, особистих веб-сайтів, семантично-сумісних програм і смарт-об'єктів.

Ключові слова: педагогічна освіта, США, професійна підготовка, майбутній вчитель, інформаційно-комунікаційні технології.

Осадчий В. В. Анализ использования информационно-коммуникационных технологий в профессиональной подготовке будущих учителей в США. В статье анализируются отечественные и зарубежные исследования, посвященные аспектам использования информационно-коммуникационных технологий для профессиональной подготовки будущих учителей в США. Делается вывод, что в американской системе профессиональной подготовки будущих учителей активно формируется компьютерная грамотность, внедряется мобильное обучение, применяются технологии облачных вычислений, гео-сервисы, личные сайты, семантически совместимые программы и смарт-объекты.

Ключевые слова: педагогическое образование, США, профессиональная подготовка, будущий учитель, информационно-коммуникационные технологии.

Osadchyi V. V. Analysis of the use of information and communication technologies in training teachers in the U.S. The paper analyzes the domestic and international aspects of research devoted to the use of information and communication technologies for training future teachers in the United States. It is concluded that in the American system of training future teachers actively formed computer literacy, embedded mobile learning, applied technology of cloud computing, geo-services, personal websites, semantically compatible software and smart-the objects.

Key words: teacher education, the United States, training, future teacher, information and communication technology.

Система професійної підготовки майбутніх учителів США характеризується широким обговоренням проблем професійної педагогічної підготовки, зокрема засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Як свідчить здійснений теоретичний огляд вітчизняних і зарубіжних досліджень, у США здійснено чимало наукових розвідок із висвітлення практичних результатів щодо можливостей застосування нових інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх учителів.

Метою статті є висвітлення аспектів застосування інформаційно-комунікаційних технологій під час професійної підготовки майбутніх учителів у США.

Американська система є однією з найпрогресивніших у плані використання ІКТ. Взагалі процес становлення і розвитку педагогічної освіти у США, як зазначає Т. С. Кошманова, на різних історичних етапах еволюціонував як динамічна система, сутність і спрямованість якої визначалася соціально-економічними чинниками ринкової економіки, а також суспільно-історичними та теоретико-методологічними факторами. Соціально-економічні передумови професійної підготовки вчителів у США зумовлені традиційним ринковим характером американської економіки [4, с. 19].

Згідно з дослідженнями Н. Девіса (N. Davis), педагогічна освіта у США забезпечується за рахунок університетів і коледжів та інших установ, зокрема регіональних, що відповідають за управління школами K-12 [6, с. 60].

У своїй монографії О. В. Глузман стверджує, що університетська педагогічна освіта у США є багаторівневою системою, що передбачає підготовку бакалаврів, магістрів і докторів. Для отримання ступеня бакалавра педагогіки слід пройти чотирирічний курс навчання на факультеті гуманітарних або природничих наук акредитованого ВНЗ із одночасною чи послідовною однорічною спеціалізацією на педагогічному факультеті (департаменті). Чотири роки підготовки бакалавра розподіляються у рівному обсязі на вивчення загальнонаукових, гуманітарних і спеціальних дисциплін. Основне завдання бакалаврської педагогічної освіти полягає в оволодінні уміннями і навичками, які завжди знаходилися у центрі ліберальної освіти: здатність бачити та відчувати, розуміти, реагувати та діяти у постійно змінюваному світі досвіду; бажання й уміння думати, ставити запитання, використовувати знання для упорядкування суми факторів про реальний світ; гнучкість у розвитку, в умінні творити; уміння вирішувати, яку позицію обрати, воля і твердість у її захисті;

мудрість, гуманність, гумор, які потрібні, щоб побачити себе, суспільство й увесь світ відкритими очима і без упередження [1, с. 39-41].

Провідними ідеями та шляхами теоретичної й практичної підготовки педагогів у США є концепції критичної педагогіки, ідеї педагогічної антропології, соціального конструктивізму. Концепції критичної педагогіки передбачають організацію процесу педагогічної освіти на засадах демократичних цінностей, мультикультуралізму, етики співчуття, справедливості, оновленого характеру взаємовідносин, солідарності та соціального взаємозв'язку. Вони реалізуються через надання повноважень студентам – майбутнім учителям організувати процес самоосвіти в умовах навчальних спільнот, групового розв'язання проблем та індивідуального виконання творчих завдань. Ідеї педагогічної антропології сприяють кроскультурному розумінню людей і вивченню етнічної ідентичності особистості, її культури, мови та виховання. Навчання майбутнього вчителя на основі соціального конструктивізму та критичної педагогіки передбачає використання широкого арсеналу організаційних форм і методів педагогічної освіти. На особливу увагу заслуговує коопероване навчання, яке сприяє академічним досягненням студентів, особливо з диверсифікованих оточень, поліпшує їх ставлення до школи, формує позитивні “Я-концепції” і активізує міжособистісні комунікативні вміння [4, с. 24].

У зв'язку із тим, що країна поділена на шкільні округи, національній системі професійної підготовки вчителів у США властивий високий ступінь децентралізації управління. Така традиція підкреслена в урядовому документі “Америка – 2000: стратегія в освіті” (1991): “Роль федерального уряду була і залишається обмеженою в галузі освіти... Вашингтон може лише допомагати, визначати стандарти, виявляти зразки досягнень, здійснювати додаткове фінансування” [3, с. 16-17]. Комітети окремих штатів розробляють не лише регіональну шкільну політику, встановлюють обов'язкові стандарти навчальних програм, розподіляють асигнування між округами, а й визначають кваліфікаційні вимоги до викладачів.

Упровадження ІКТ у сфері освіти США та підготовки вчителів розпочалося у 80-х роках ХХ ст. з широкомасштабного використання навчальних машин на основі програмованого навчання. Написана у 1980 році С. Пейпертом книга “Буря розуму. Діти, комп'ютери, потужні ідеї” (Mindstorms. Children, computers, powerful ideas) стала сенсацією не лише в США, а й у всьому світі. Проте для реалізації впровадження ІКТ в освітній процес недостатньо було практичних наробок. Відсутність якісних практичних результатів на всій території США була відзначена Управлінням з оцінки технологій (US Office of Technology Assessment – ОТА) у звіті про технології в педагогічній освіті 1995 року, з якого і почалися заклики до дії. Так, цільовою групою з технологій Національної ради з акредитації педагогічної освіти (National Council for Accreditation of Teacher Education (NCATE)) у 1997 році було встановлено, що вчителі мають такі проблеми у використанні інформаційних технологій: брак часу та відсутність технічної підтримки для ознайомлення з новими інформаційними технологіями; обмежена кількість викладачів володіє технологіями навчання; академічна система винагороди не стимулює до інновацій і технологій. У 1998 році на основі результатів обстеження шкіл, коледжів і департаментів освіти з метою визначення якості підготовки майбутніх учителів до застосування технологій у класах Міжнародним товариством з технологій в освіті (International Society for Technology in Education (ISTE)), було надано рекомендації, які полягали у розробці моделей, що будуть виявляти, вивчати і поширювати ефективне використання технологій у педагогічній освіті та школах К-12 [6, с. 62].

У 2001 році було розроблено федеральну грантову програму “Підготовка майбутніх вчителів для використання технологій” (РТ3: Preparing Tomorrow's Teachers to use Technology) [11]. Її мета полягала у тому, щоб навчити майбутніх учителів використовувати передові інформаційні технології, допомогти всім студентам задовольнити вимоги державної та місцевої влади. “РТ3” сприяла реалізації інноваційних програм, які здійснюються викладачами, впливаючи на всіх студентів, у тому числі й на тих, які не мають доступу до технологій. До завдань програми входило і поліпшення потенціалу вищих навчальних закладів для реалізації високої якості підготовки вчителів за допомогою технологічно орієнтованих програм. “РТ3” надає грантову підтримку для реалізації повномасштабних інновацій у програмах підготовки майбутніх вчителів. Із урахуванням активної підтримки від ректорів і деканів, директорів шкіл, державних і національних лідерів освіти, а також інших викладачів, які беруть на себе зобов'язання поліпшення підготовки вчителів, “РТ3” підтримує гранти на місцевому, загальнодержавному, регіональному та національному рівнях.

За цією програмою щорічно проводиться конкурс грантів за такими номінаціями: зміцнення потенціалу, впровадження і каталізатор. Перший передбачає фінансування плану змін, тим самим підвищуючи здатність історично бідних вищих навчальних закладів взяти участь у реалізації цілей програми. Грант упровадження надається для реалізації практичної моделі використання технологій у педагогічній освіті для педагогічних коледжів, інших навчальних закладів за умови, що курси для студентів у рамках програм підготовки вчителів будуть спрямовані на напрацювання досвіду роботи студентів у школах К-12. Грант третього типу надається розробленим ініціативам, що побудовані на існуючій технології з досвідом використання інноваційних шляхів, для розширення потужностей на великому географічному районі або для розробки нових ресурсів. Деякі з проектів, розроблених у межах цього гранту, є високоякісними ресурсами для підтримки вчителів, це – мультимедійні тематичні дослідження, приклади електронних портфелів і цифровий інструментарій. Більшість із них можуть бути доступні в Інтернеті через веб-сайт спільноти “РТ3”.

План Федерального департаменту освіти США щодо “РТ3” ініціатив полягає у підтримці інноваційних змін на регіональному, національному та місцевому рівнях. Нарощування потенціалу і консолідація проектів є

особливо важливими для створення резерву знань; розробку ресурсів та утворення мережі доповнює постійна співпраця з провідними вчителями, викладачами та професійними організаціями [6, с. 63-70].

Із метою удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів у галузі ІКТ Н. Девіс (N. Davis) [5, с. 263-269] пропонує використовувати одну з двох динамічних моделей: модель індивідуального професійного розвитку та модель організаційного розвитку. Перша передбачає проходження таких семи етапів: усвідомлення, інформація, особистість, управління, результати, співпраця, переорієнтація. Реалізація моделі починається з інтересу до інформації: лише після того, як людина усвідомлює інновації та завдання, пов'язані з її роботою, вона може зрозуміти, який вплив може мати ІКТ. На завершальному етапі може здійснюватися перефокусування свого бачення і своєї роботи для узгодження розуміння ролі нових технологій з особистими переконаннями та положеннями педагогіки. Управління інформаційними технологіями в навчанні залежить від індивідуальних здібностей студентів, їх вікових особливостей, тому за певних умов ефективним може бути загальний курс або індивідуальне наставництво. Важливою у цій моделі є співпраця з колегами, їх підтримка та досвід у розробці підходів і програм, що сприяють удосконаленню викладання дисципліни.

Модель організаційного розвитку підготовки майбутніх учителів у галузі ІКТ, на думку Н. Девіса, містить групу осіб, подібних до груп підтримки в університетах і школах. Ця динамічна модель організаційних змін визнає, що технологія буде поширюватися завдяки організації та передбачатиме такі етапи цих змін, як: локалізована експлуатація (Localised Exploitation), внутрішня інтеграція (Internal Integration), процес реорганізації освіти (внутрішній) (Educational Process Redesign (internal)), реорганізація освітньої мережі (Educational Networking Redesign), перевизначення освітніх можливостей (Educational Scope Redefinition). На першому етапі локалізована експлуатація часто представлена роботою ентузіастів, що самостійно працюють над використанням ІКТ у навчанні. Внутрішня інтеграція передбачає координацію у сфері ІКТ серед людей і відомств, за умови збереження сталих структур і навчальних програм. ІКТ вимагає нового стилю роботи і, оскільки організаційні обмеження спричинюють розчарування, нові способи роботи стають актуальними, і на наступному етапі здійснюватиметься реорганізація навчального процесу. Оновлений навчальний процес призводить до розширення зв'язків між людьми як усередині, так і за межами відділу, що стимулює реорганізацію освітньої мережі між учителями, відомствами, громадами, школами. На заключному етапі передбачається, що це розширення освітньої мережі може призвести до перегляду можливостей освіти.

У структурі педагогічної освіти США на іспитах застосовують тестування на комп'ютерах. Комп'ютерна атестація складається з декількох етапів. За допомогою тестів намагаються визначити, чи мають першокурсники достатні базові знання, чи вірно вони обрали майбутню професію. На передостанньому курсі студенти відповідають на загальноосвітні та педагогічні питання, а випускникам пропонується перевірити академічні та педагогічні знання і вміння (наприклад, під час розбору ситуації, з якою може зустрітися шкільний учитель) [3, с. 29].

Американські дослідники К. Маттхева, Е. Степхенс, Р. Каллава, Ц. Летендреа, К. Кімбелл-Лопеза (K. Mathewa, E. Stephens, R. Callawaya, C. Letendrea, K. Kimbell-Lopez) [8, с. 46-47] вважають, що для того, щоб інформаційні технології повністю реалізували свій потенціал, викладачі мають змінити спосіб навчання. Ті з них, які не використовують ІКТ для своїх особистих інтересів, навряд чи зможуть інтегрувати їх у навчання. А відсутність доступу до технологій у класах університету та кабінетах викладачів часто є основною проблемою професійного розвитку. Проте у студентів при відвідуванні занять в інших класах, де використовуються ІКТ і є можливість знайти навчальні матеріали в Інтернеті, виникають запитання: чому інші викладачі не використовують ІКТ і не розміщують матеріали курсів в Інтернеті. Таким чином, студенти здійснюють тиск на педагогічні навчальні заклади з метою навчитися використовувати технології і включити їх у свою програму.

Нині у США постають питання доцільного впровадження Інтернет-освіти, яка виникла шляхом поєднання дистанційного навчання з інформаційно-комунікаційними технологіями, зокрема Інтернетом. Б. Фрезе-Жермен (B. Froese-Germain) [7] описує Інтернет-освіту як: 1) засіб підвищення доступу студентів до освіти, що пропонує їм більш широкий вибір, особливо тим, хто не виходить з дому, живе в ізольованих громадах або з будь-яких причин не може навчатися в традиційній школі та класі; 2) засіб зробити освіту більш рентабельною у період скорочення бюджетів за рахунок скорочення кількості вчителів і шкіл; 3) засіб здійснення навчання “віч-на-віч” (face-to-face) та розробки навчальних програм із урахуванням індивідуальних потреб і навчання студентів; 4) засіб відкритої освіти для більшої конкуренції шляхом створення ринків освіти; 5) засіб отримання доходів для урядів за рахунок продажу онлайн навчальних програм; 6) критичний компонент освіти для задоволення потреб, заснованих на знаннях глобальної економіки. На думку науковця, критичний підхід до онлайн-освіти має серед своїх прихильників вчителів і викладачів, які підтримують широко поширене припущення, що вона є поштовхом до технологізації шкіл. Адже комп'ютери та інші форми ІКТ мають бути введеними у навчання, що зумовить підготовку учнів до високотехнологічних робочих місць, які чекають на них по закінченні школи.

У США проведено багато досліджень, присвячених розгляду аспектів використання ІКТ в освіті, серед яких: питання комп'ютерної грамотності, мобільного навчання, застосування технологій хмарних обчислень, гео-сервісів, особистих веб-сайтів, семантично-сумісних програм і смарт-об'єктів та їх вплив на успішність студентів. Так, науковці Центру Джоан Ганц Куні (Joan Ganz Cooney Center) звітували про можливості і недоліки мобільного навчання у роботі “Використання мобільних технологій з метою сприяння навчанню дітей” (Using Mobile Technologies to Promote Children's Learning) [9]. Спіробітники центру у звіті звернули

увагу на підготовку вчителів до ефективного використання мобільних технологій, що вважається ними пріоритетним напрямом розвитку мобільної освіти. Адже вчитель не може викладати за допомогою пристроїв, роботу яких він не розуміє, і вкрай важливо показати вчителям, як використовувати мобільні пристрої у своїх навчальних програмах. Дослідники пропонують для цього створити “цифрове об’єднання учителів”, що матиме на меті надання можливостей педагогам допомагати студентам навчитися перетворювати інформацію для виявлення та вирішення проблем у навчанні.

Американськими науковцями Н. Алленом, П. Рестом, Л. Томасом розроблена модель упровадження ІКТ у практику педагогічної освіти, згідно з якою провідними стратегічними підходами є контекст і культура, лідерство та підтримка, навчання впродовж життя, планування та керування змінами. До провідних сфер компетентності учителів щодо впровадження ІКТ вони відносять педагогічну підготовку та знання курікулуму, співпрацю в мережі, соціальні та технологічні аспекти використання програмного забезпечення і технічних засобів навчання для постійного оновлення професійних знань і вмінь [2, с. 12-13].

У доповіді Б. Такера (B. Tucker) “Крім кульок: Технологія та майбутнє оцінки навчальних досягнень студентів” (Beyond Bubble: Technology and the Future of Student Assessment) [10], стверджується, що ІКТ, які можуть оцінювати складні навички, мають бути використані при оцінюванні студентів, оскільки вони надають можливість для більш чіткого розуміння правильності чи неправильності відповіді студента на тестове питання, збору докладної інформації про підхід окремого студента до вирішення проблем, що дозволяє значно підвищити якість навчання.

У педагогічній освіті США широко використовується веб-орієнтоване навчання. Як зазначають американські науковці Д. В. Суррі, А. Г. Грубб, Д. К. Енсмінгер, Дж. Оуїметт (D. W. Surry, A. G. Grubb, D. C. Ensminger, J. Ouimette) [12], використання такого навчання справило значний вплив на вищу педагогічну освіту. Багато університетів почали пропонувати велику кількість курсів або навіть цілих програм підготовки майбутніх учителів в Інтернеті. Веб-навчання дозволяє залучити студентів з-за меж місцевої географічної області, зменшувати потребу у певній кількості класних кімнат, парковок, а також комп’ютерних лабораторій. Це дозволяє ВНЗ залишатися конкурентоспроможними за умов зміни освітнього ринку, а також забезпечити викладачів і студентів більш гнучкими можливостями навчання.

Слід наголосити, що особливості професійної підготовки майбутніх учителів засобами інформаційних технологій у США і Канаді мають чимало спільних рис. Цю думку підтверджує І. В. Гушлевська, обґрунтувавши історичні етапи процесу поширення і застосування ІКТ як стрижневої характеристики інформаційного суспільства у цих країнах, а саме: 20-60-ті рр. ХХ ст. – розвиток засобів масової інформації, розширення меж їх використання в шкільній і педагогічній освіті, активна технологізація процесу навчання тощо; 60-70-ті рр. ХХ ст. – стрімкий розвиток новітніх технологій, цільові видатки з державного бюджету на оснащення навчальних закладів комп’ютерною технікою, розвиток програмованого навчання, поширення курсів з інформатики для учнів і вчителів тощо; кінець ХХ – початок ХХІ ст. – інтенсивна технологізація всіх ланок системи освіти, підключення навчальних закладів до локальної і глобальної інформаційних мереж, створення електронних банків інформації для них, розвиток інтерактивних, дистанційних, програмованих форм навчання, стандартизація використання вчителями ІКТ тощо.

Дослідниця також виокремлює основні принципи ефективного запровадження ІКТ у професійну підготовку, діяльність і професійний розвиток вчителів у США і Канаді: 1) обов’язкове введення ІКТ з метою їх подальшого використання у всіх курсах і програмах педагогічної освіти; 2) контекстне впровадження ІКТ для професійного розвитку, набуття вчителем індивідуального досвіду використання набутих знань тощо; 3) підготовка вчителів до використання ІКТ в межах традиційних форм навчання та до зміни процесу навчання шляхом побудови інноваційного технологічного навчального середовища [2, с. 12].

Отже, система професійної підготовки майбутніх учителів США пройшла певні етапи розвитку і сьогодні характеризується значною увагою до проблем застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітній галузі та підготовці учителів зокрема. У США здійснено багато досліджень з висвітлення практичних результатів щодо можливостей і негативних наслідків застосування нових інформаційних технологій у системі освіти, розглянуто можливості впровадження мобільних і веб-технологій навчання у професійну підготовку майбутніх учителів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Глузман А. В. Тенденции развития университетского педагогического образования в Украине: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 / Александр Владимирович Глузман. – К., 1997. – 479 с.
2. Гушлевська І. В. Трансформація професійних функцій вчителя в умовах інформаційного суспільства (на матеріалах США і Канади): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / І. В. Гушлевська. – Луганськ, 2005. – 21 с.
3. Джуринский А. Н. Сравнительная педагогика: учеб. пособ. для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений / А. Н. Джуринский. – М.: Изд. центр «Академия», 1998. – 176 с.
4. Кошманова Т. С. Развитие педагогической освіти у США (1960 – 2000 рр.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / Т. С. Кошманова. – К., 2002. – 40 с.
5. Davis N. Leadership of information technology for teacher education: a discussion of complex systems with dynamic models to inform shared leadership [Електронний ресурс] / N. Davis // Journal of Information Technology for Teacher Education. Volume 11? Issue 3? 2002 p/ 253-272 – <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14759390200200136/>

6. Davis N. Technology in Teacher Education in the USA: what makes for sustainable good practice? [Електронний ресурс] / N. Davis // Technology, Pedagogy and Education. – 2003. – Vol. 12, No. 1. – P. 59-84. – Режим доступу : : <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14759390300200146>.
7. Froese-Germain B. Virtual Schools: REAL ISSUES FOR REAL EDUCATORS. [Електронний ресурс] / B. Froese-Germain. – Режим доступу : http://www.ctf-fce.ca/publications/pd_newsletter/PD2002_Volume2-1English_Article2.pdf. – Загол. з назви статті.
8. Mathewa K. Adoption of information communication technology by teacher educators: one-on-one coaching / K. Mathewa, E. Stephensb, R. Callaway, C. Letendrea // Journal of Information Technology for Teacher Education. – 2002. – V. 11, Issue 1. – P. 45-62.
9. Shuler C. Pockets of Potential: Using Mobile Technologies to Promote Children’s Learning [Електронний ресурс] / C. Shuler // The Joan Ganz Cooney Center at Sesame Workshop – New York, 2009. – 54 p. – Режим доступу : http://www.joanganzcooneycenter.org/wp-content/uploads/2010/03/pockets_of_potential_1_.pdf.
10. Tucker B. BEYOND THE BUBBLE: Technology and the Future of Student Assessment [Електронний ресурс] / B. Tucker. – Washington, 2009. – 16 p. – Режим доступу : http://www.educationsector.org/usr_doc/Beyond_the_Bubble.pdf.
11. U.S. Department of education washington, D.C. 20202. Office of postsecondary education higher education programs teacher quality enhancement grants program (TQE) application for grants under the preparing tomorrow’s teachers to use technology (PT3). CFDA number 84.342a. Form approved. OMB no.1840-0741, exp. Date 10/31/03. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www2.ed.gov/programs/teachtech/fy-2003-application.pdf>.
12. Daniel W. Surry. Implementation of web-based learning in colleges of education: Barriers and enablers [Електронний ресурс] / Daniel W. Surry, Adrian G. Grubb, David C. Ensminger, Jenelle Ouimette // Canadian Journal of Learning and Technology. – 2009. – Vol 35, № 3. — Режим доступу : <http://cjl.csj.ualberta.ca/index.php/cjlt/article/view/543/266>.

УДК 378.1 +376.68

Вятчанина С.В

старший викладач Національного університету
фізичного виховання і спорту України

СТРУКТУРА АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Стаття присвячується аналізу структурних компонентів адаптації іноземних студентів до навчання у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: вищий навчальний заклад, адаптація іноземних студентів; структура адаптації (види, форми, фази, стадії, етапи, фактори), дезадаптація.

Вятчанина С.В. Структура адаптації іноземних студентів до навчання у вищих навчальних закладах. *Стаття присвячується аналізу структурних компонентів адаптації іноземних студентів до навчання у вищому навчальному закладі.*

Ключевые слова: высшее учебное заведение, адаптация иностранных студентов, структура адаптации (виды, формы, фазы, стадии, этапы, факторы), дезадаптация.

Vyatchanina S. The structure of adaptation in foreign students to studying at higher educational establishments. *The article is devoted to the analysis of structural components of adaptation in foreign students to studying at higher educational establishments of Ukraine.*

Key words: higher educational establishment, adaptation, adaptation in foreign students, structure of adaptation (kinds, forms, phases, stages, factors, criteria), desadaptation.

Дослідження проблеми організаційно-педагогічних умов адаптації іноземних студентів до навчання у вищих навчальних закладах вимагає, перш за все, проведення аналізу сучасних теоретичних засад адаптації студентів до навчання у вищих навчальних закладах України.

Недостатність вітчизняних і світових розробок з особливостей навчання іноземних студентів та відсутність стандарту з вирішення загальних і дуже важливих адаптаційних проблем навчання у вищих навчальних закладах різного напрямку підготовки студентів вимагає вирішення таких завдань:

- обґрунтування сутності процесу адаптації як психологічного-педагогічного феномену;
- обґрунтування сутності процесу адаптації студентів до навчання у вищому навчальному закладі;
- виявлення загальних закономірностей адаптації іноземних студентів (структура, види, форми, фази, стадії, етапи, критерії, фактори адаптації), її особливостей.

Адаптація належить до таких загальнонаукових понять, що виникають на стику окремих галузей знань або наук та надалі екстраполюються на різноманітні сфери природничих і соціальних наук. Разом з філософськими категоріями загальнонаукові поняття сприяють об’єднанню досліджуваних об’єктів різних наук у цілісні теоретичні побудови [28]. В. Березін одним із перспективних підходів до комплексного вивчення людини виділяє адаптаційну концепцію [6, с.12]. У сучасній науці остаточно не визначено сутність адаптивних процесів особистості через те, що адаптація як методологічна категорія належить до фундаментальних понять комплексу галузей знання.

Сам феномен «адаптація» (від пізньолат. adaptatio – пристосування, припасування, приладження) [24,